

היום הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים

ריכוז נתונים על אלימות במשפחה

בדגש על
אלימות כלפי נשים

י"ז בכסלו תשפ"ב
21 בנובמבר 2021

כתיבה // ג'רי אלמו קפיטל
אישור // אורלי אלמגור לוטן, ראש צוות
עריכה לשונית // מערכת דברי הכנסת
עיצוב והפקה // מחלקת הדפוס והפרסומים של הכנסת

תוכן העניינים

1.....	תמצית	1
4.....	עבירות אלימות בין בני זוג	1
7.....	אירועי רצח	2
11.....	נתוני פרקליטות המדינה על אלימות בין בני זוג	3
16.....	נתוני משרד הרווחה	4

תמצית

מסמך זה נכתב לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בראשות חברת הכנסת עאידה תומא סלימאן לקראת היום הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים. בתחילת המסמך יוצגו נתוני המשטרה על תיקי אלימות בין בני זוג שנפתחו בשנת 2020 ומקרי רצח שאירעו בשנים 2020-2021 (עד ל-8 בנובמבר 2021); בהמשך יובאו נתונים על תיקי פרקליטות שנפתחו בשנים 2019-2020 בגין סעיפי עבירות מסוימים שבהם מוגדרת זיקת בני זוג; בסוף המסמך יוצגו נתונים של משרד הרווחה והביטחון החברתי על פניות לצורך קבלת סיוע על רקע אלימות בין בני זוג וכן נתונים על טיפול בנשים נפגעות אלימות במקלטים ובמרכזים לטיפול באלימות במשפחה.

כבר בתחילת התפרצות מגפת הקורונה בישראל ובעולם הופיעו דיווחים על עלייה משמעותית במספר אירועי האלימות במשפחה. אפשר להסביר עלייה זו בכך שההשלכות החברתיות והפסיכולוגיות של ההגבלות, בשילוב עם חוסר הוודאות והחשש מההשלכות הבריאותיות והאחרות של המשבר, עשויות להביא להתפרצות והתגברות של אלימות במשפחה ובפרט אלימות כלפי נשים. כך גם עלה מהנתונים על מקרי אלימות במשפחה בחודשים הראשונים של התפרצות הנגיף.¹

כפי שמתואר במסמך זה, נתוני המשטרה ומשרד הרווחה מלמדים כי בשנת 2020 אכן חלה עלייה במספר מקרי האלימות כלפי נשים מצד בני זוגן.

להלן יוצגו הנקודות המרכזיות שעולות במסמך

רצח נשים:

- בשנים 2016-2020 נרצחו 122 נשים. כ-40% מהן (48 נשים) נרצחו על ידי בני זוגן או בידי בני זוג לשעבר.
- בשנת 2020 נרצחו 26 נשים: 15 נשים ערביות ו-11 נשים יהודיות (גם מכלל הגברים שנרצחו באותה שנה, מרבית הנרצחים היו ערבים).
- **כמחצית קורבנות הרצח הערביות (7 מ-15 הנרצחות) נרצחו בידי חשוד שזהותו אינה ידועה למשטרה.** בשליש מאירועי הרצח של נשים ערביות (5 אירועי רצח) החשוד ברצח היה בן זוג של הנרצחת; שתיים מהנשים שנרצחו בידי בן זוגן הגישו תלונות במשטרה בגין אלימות מצד בן זוג טרם הרצח. תלונות קודמות על אלימות מצד בן הזוג הוגשו גם על ידי אישה אחת שנרצחה בידי קרוב משפחה שאינו בן זוגה.

¹ להרחבה בנושא: עדו אבגר, ["ריכוז נתונים לקראת יום המאבק באלימות כלפי נשים"](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 22 בנובמבר 2020, עמ' 19.

- **42% מהנשים קורבנות הרצח היו יהודיות; רובן – 8 מתוך 11 נשים – היו עולות חדשות (מי שעלו מ-1989 ואילך).** ברוב מקרי הרצח של נשים יהודיות (8 מתוך 11 מקרי רצח) החשוד ברצח היה בן הזוג של הקורבן. שתיים מהקורבנות הגישו תלונות במשטרה בגין אלימות בין בני זוג טרם הרצח.
- **בשנת 2021 (8 בנובמבר) נרצחו 23 נשים:** 9 נשים יהודיות (מהן 3 עולות), 11 נשים ערביות ו-3 נשים מקבוצות אוכלוסייה אחרות.

אלימות בין בני זוג – נתוני פתיחת תיקים במשטרה

- בשנת 2020 נפתחו במשטרת ישראל 20,326 תיקים בגין אלימות בין בני זוג (אלימות פיזית ואיומים). ברוב התיקים הללו (87% מהתיקים) הנפגעת הייתה אישה.
- מכלל התיקים שנפתחו בגין תלונות נשים על אלימות מצד בן זוג, ב-78% מהתיקים הנפגעת הייתה יהודייה וב-22% מהתיקים הנפגעת הייתה לא יהודייה.
- 25% מתלונות הנשים היהודיות על אלימות מצד בן זוג הוגשו על ידי עולות – שיעור דומה לשיעור העולות מכלל הנשים היהודיות בישראל.

נתוני הפרקליטות:

- המערכות הממוחשבות של פרקליטות המדינה אינן מאפשרות שליפה של נתוני התיקים בפילוח לפי מערכת היחסים בין הקורבן לחשוד או הנאשם. על כן, **מהפרקליטות הועברו אלינו נתונים על תיקים שנפתחו בשנים 2019-2020 בגין חמישה סעיפי עבירות מסוימים שבהם מוגדרת זיקת בני זוג:** רצח בנסיבות מחמירות כאשר הקורבן הוא בן הזוג והמעשה נעשה לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת בו; חבלה חמורה בבן זוג; פגיעה של בן זוג; תקיפה סתם של בן זוג; תקיפה וגרימת חבלה של ממש לבן הזוג.
- לפי נתוני הפרקליטות, בשנים 2019-2020 נפתחו **1,328** תיקים בחמשת סעיפי העבירות האמורים. **בתקופה הנידונה לא נפתח בפרקליטות אף תיק אחד של רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א(א)(6), שעניינו רצח בן זוג לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת.** זאת, אף שלפי נתוני המשטרה, בשנת 2020 לבדה נרצחו 13 נשים בידי בני זוגן. **ייתכן כי בחלק ממקרי הרצח הללו נפתח תיק על סעיף אחר של רצח בנסיבות מחמירות, אולם בהיעדר נתוני פרקליטות על כלל עבירות האלימות שנעשו בין בני זוג, איננו יכולים לדעת זאת.**

באשר לסטטוס הטיפול בתיקים שנפתחו בפרקליטות בגין חמשת סעיפי העבירות המובחנים בחוק העונשין, התשל"ז-1977, שבהם קיימת זיקת בני זוג שהופכת את העבירה לעבירה בנסיבות מחמירות: **מחצית מהתיקים**

הללו הועברו לגוף תובע אחר, כשליש מהתיקים נגנזו במחוזות הפרקליטות לאחר שבוטלו החשדות כנגד החשודים ללא העמדה לדין וכ-6% מהתיקים נסגרו לאחר הליך שיפוטי.

- **בשנים 2019-2020 נסגרו 476 תיקים שבהם החשוד הואשם בביצוע אחד מסעיפי העבירות המובחנים. 74% מהתיקים שנסגרו נסגרו בעילת חוסר ראיות, 14% נסגרו משום שנסיונות העניין בכללותו אינן מתאימות להעמדה לדין וכ-8% מהתיקים נסגרו מחוסר אשמה.** יצוין כי מדובר בתיקים שנסגרו בשנים 2019-2020, וייתכן שיש בהם גם תיקים שנפתחו בשנים קודמות.

הטיפול בנשים ובמשפחות נפגעות אלימות – נתוני משרד הרווחה:

- **פניות למרכזים לטיפול באלמ"ב:** בשנת 2020 טופלו במרכזים לטיפול באלימות במשפחה 10,338 משפחות, מהן 16% משפחות ערביות. **מרבית המטופלים במרכזים הן נשים** – בשנת 2020 טופלו במרכזים 7,039 נשים, מהן 16% (1,146) ערביות ו-16% (1,119) עולות, ו-2,704 גברים, מהם 13% (356) ערבים ו-12% (323) עולים. כלומר, **שיעור הערבים והעולים מקרב הגברים המטופלים במרכזים נמוך משיעור הערביות והעולות מקרב המטופלות, מה שעשוי ללמד על שיעורי השתלבות נמוכים יותר של גברים מקבוצות אוכלוסייה אלו בטיפול במרכזים.**

- פניות למוקד הטלפוני של משרד הרווחה – 118: בין שנת 2019 לשנת 2020 חל גידול של כ-265% (כלומר פי 3.65) במספר הכולל של הפניות למוקד 118 על רקע אלימות בין בני זוג, מ-1,431 פניות בשנת 2019 ל-5,229 פניות בשנת 2020. מספר הפניות של נשים למוקד עלה פי שלושה לערך; מספר הפניות של גברים עלה מ-17 פניות בשנת 2019 ל-892 בשנת 2020. יודגש כי נתוני המוקד מתייחסים לפונה, שאינו בהכרח הנפגע, אלא עשוי להיות התוקף או צד שלישי.

- **בין שנת 2019 לשנת 2020 חלה עלייה של 12% במספר הכולל של הפניות למרכזים, ומספר המטופלים במרכזים עלה בשיעור של 6%. לעומת זאת, באותה תקופה חלה ירידה של כ-13% במספר המשפחות הערביות שטופלו במרכזים.**

מקלטים לנשים נפגעות אלימות

- **בין שנת 2019 לשנת 2020 עלה ב-8% המספר הכולל של פניות למקלטים ומספר הנשים שהתקבלו והגיעו למקלטים עלה בשיעור של 19%.** בהקשר זה נציין כי בשנת 2020 נפתחו שני מקלטים חדשים: מקלט אחד ייעודי לאוכלוסייה מעורבת לנשים יהודיות וערביות ומקלט נוסף אשר מותאם למגבלות שהוטלו בשל מגפת הקורונה וכן נועד להתמודד עם עומס הפניות שנוצר עקב המגפה. בשנת 2020 שהו במקלטים 723 נשים (לעומת 653 נשים בשנת 2019 – עלייה של 11%). כ-46% מהנשים ששהו במקלטים בשנת 2020 היו יהודיות והשאר היו

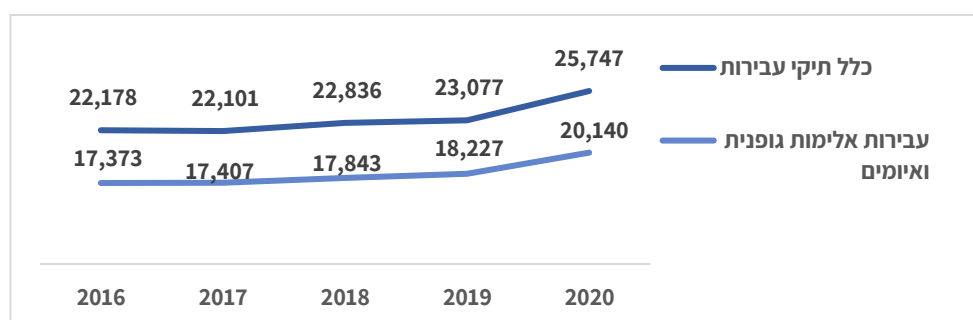
בנות דתות אחרות – רובן מוסלמיות. כ-43% מהנשים שהיו במקלטים בכל אחת מהשנים 2019-2020 שהו בהם לפרק זמן של עד חודש.

1. עבירות אלימות בין בני זוג²

לפי השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל, בשנת 2020 נפתחו 25,747 תיקים בגין כלל העבירות בין בני זוג (כלל התיקים שבהם התקיימה זיקת בני זוג, ובכלל זה תיקים של עבירות רכוש, הפרות צווים, השגת גבול ועוד) ו-20,146 תיקים בגין עבירות אלימות ואיומים בין בני זוג. על פי המשטרה, בהגדרת בני זוג נכללים בני זוג נשואים, פרודים, גרושים, ידועים בציבור וכדומה.³

תרשים 1: כלל תיקי העבירות בין בני זוג, ומהם: תיקי עבירות אלימות גופנית ואיומים,

2020-2016

מהתרשים עולה כי בין השנים 2017 ו-2019 חלה עלייה מתונה במספר תיקי החקירה שנפתחו בגין כלל העבירות בין בני זוג וכן בתיקי חקירה בגין עבירות אלימות גופנית ואיומים בין בני זוג. לעומת זאת, **בין השנים 2019 ו-2020 חלה עלייה גדולה יותר – מספר התיקים שנפתחו בגין כלל העבירות בין בני זוג עלה בכ-12% ומספר התיקים שנפתחו בגין עבירות אלימות גופנית ואיומים בין בני זוג עלה ב-11%.**

בתיקים אלו נכללים תיקים שבהם החשוד היה גבר, תיקים שבהם נרשמה חשודה אישה ותיקים שבהם נרשמו תלונות הדדיות (כלומר, תלונות של שני בני הזוג זה על זה).⁴

² אלא אם כן צוין אחרת, המידע מבוסס על עיבוד נתונים שהופקו באגף תכנון וארגון במשטרת ישראל והועבר על ידי יעל סיני, יועצת השר לביטחון פנים לענייני מגדר, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 30 בספטמבר 2021. היות שנתוני המשטרה הם דינמיים ונכונים ליום הפקתם, עשויים להיות פגמים בין הנתונים שצוינו בתרשים 1 לבין נתונים שיובאו בהמשך הפרק.

³ משטרת ישראל, אגף הארגון והתכנון, מחלקת אסטרטגיה, חוליית הפקת מידע, [השנתון הסטטיסטי 2020](#), מאי 2021, עמ' 48.

⁴ שם.

נדגיש כי תיקים שנסגרים עקב חוסר אשמה הופכים במערכת המחשוב המשטרית לתיקים שאינם פליליים והם מוחרגים מהסטטיסטיקה. לכן סביר שמספר התיקים שנפתחו בפועל גדול מהמספרים שהוצגו לעיל אך אין ביכולתנו לומר באיזה שיעור.

מסמך זה נכתב לקראת יום המאבק באלימות כלפי נשים, ועל כן יושם בו דגש על עבירות אלימות כלפי נשים. נתמקד בפרט בתיקי חקירה שבהם הייתה לפחות עבירה אחת המשתייכת לאחת מקבוצות העבירות האלה: **עבירות כנגד חיי אדם; עבירות כנגד גוף; עבירות מין; עבירות איומים**. עבירות אלו יכוננו בפרק זה עבירות אלימות בין בני זוג.

להלן יוצגו נתוני המשטרה שהופקו לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת על תיקי חקירה שנפתחו בגין עבירות אלימות בין בני זוג בשנת 2020.

באשר לפילוח התיקים הללו לפי קבוצות אוכלוסייה – המשטרה מפלחת את התיקים על בסיס דת, ומבחינה בין "יהודים" (מי שדתם סווגה במשרד הפנים כיהודים ומי שהם חסרי סיווג דתי) לבין "לא יהודים", הגדרה שבה נכללים נוצרים, נוצרים ערבים, מוסלמים, דרוזים וצ'רקסים. בגדרה "עולים חדשים" המשטרה כוללת כל מי שעלה לישראל לאחר שנת 1989.

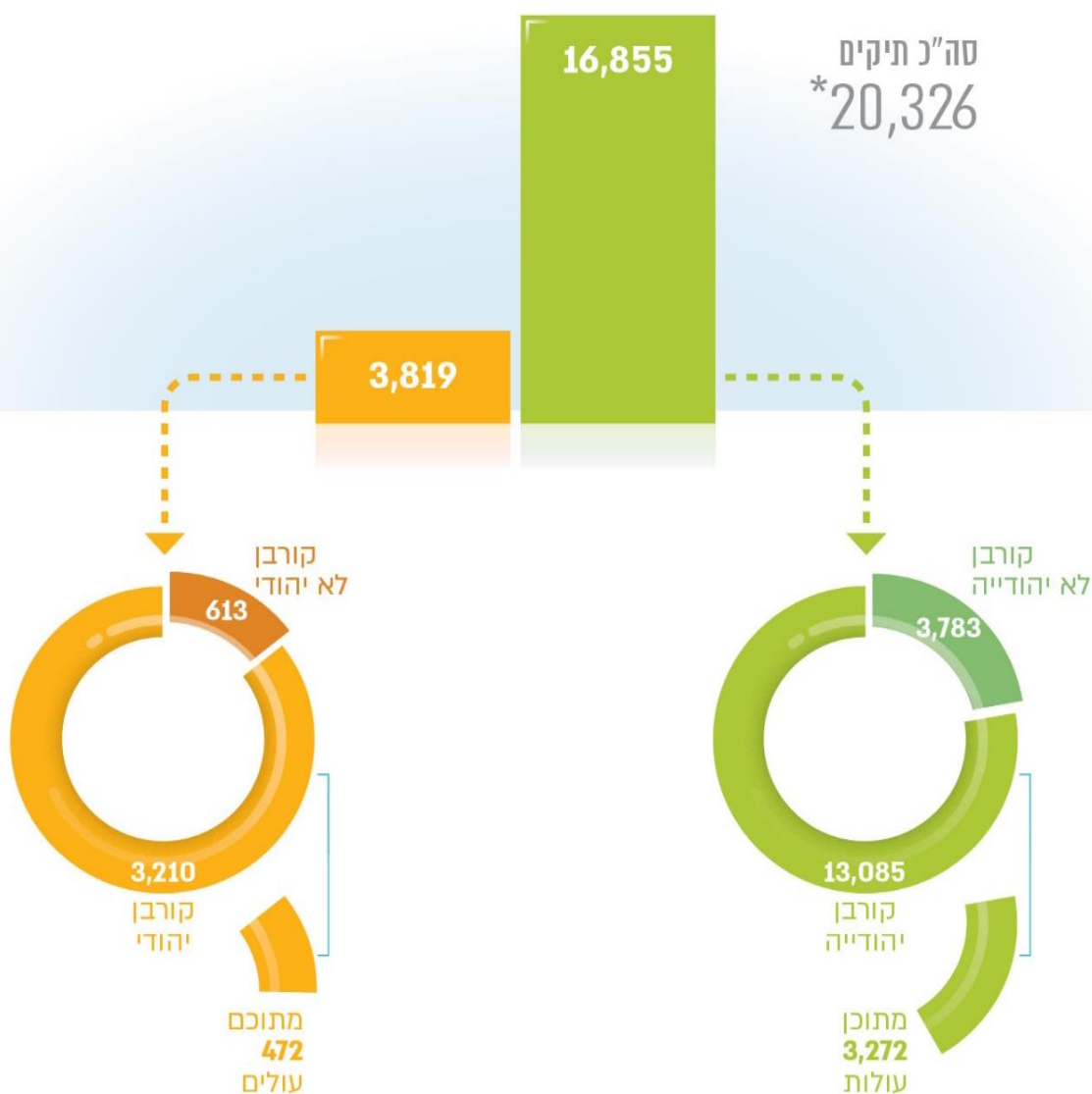
לפי נתוני המשטרה, **בשנת 2020 נפתחו 20,326 תיקים בגין אלימות בין בני זוג**. במספר זה נכללים תיקים שבהם הקורבן היא אישה, תיקים שבהם הקורבן הוא גבר וכן תיקים שבהם יש הן קורבן אישה והן קורבן גבר.

**בשנת 2020 נפתחו
במשטרה 20,326
תיקים בגין עבירות
של אלימות ואיומים
בין בני זוג.**

תרשים 2: תיקי אלימות בין בני זוג, בפילוח לפי מין הקורבן, 2020

תיקי אלימות בין בני זוג, בפילוח לפי מין וקבוצת האוכלוסייה של הקורבן, 2020

קורבן אישה קורבן גבר

* בסכימת מספר התיקים שבהם הקורבן הוא גבר ומספר התיקים שבהם הקורבן היא אישה מתקבל מספר גדול מסך הקורבנות, משום שבתיק אחד יכולים להיות כמה קורבנות, למשל בתיקים שבהם יש תלונות הדדיות. כמו כן, בנתונים אלו לא נכלל מספר קטן של תיקים שבהם לא הוזנו המין או קבוצת האוכלוסייה של הקורבן, ועל כן הנתונים בפילוח המשנה אינם מסתכמים למספר הכולל בקטגוריה הראשית.

מהתרשים עולים הדברים האלה:

- ב-83% מתיקי האלימות בין בני זוג שנפתחו בשנת 2020 נרשמה אישה כקורבן העבירה;
ב-19% מהתיקים נרשם גבר בתור הקורבן.⁵
- מכלל התיקים שנפתחו בשנת 2020 ובהם הקורבן הייתה אישה, ב-78% מהתיקים הקורבן הייתה יהודייה וב-22% הקורבן הייתה לא יהודייה – שיעור גבוה משיעורן של הלא יהודיות בקרב אוכלוסיית הנשים שעומד על 19%(מכלל הנשים שגילן יותר מ-18).⁶ מכלל התיקים שבהם הקורבן היה גבר, ב-84% הוא היה יהודי וב-16% הוא היה לא יהודי.
- מכלל התיקים שבהם הקורבן הייתה יהודייה, 25% מהקורבנות היו עולות (מי שעלו לארץ אחרי 1989), שיעור דומה לשיעורן של העולות בקרב הנשים היהודיות.⁷ מכלל התיקים שבהם הקורבן היה גבר יהודי, ב-15% הוא היה עולה.

ב-83% מתיקי האלימות בין בני זוג הקורבן הייתה אישה. 78% מהנשים – יהודיות.

בכ-22% מתיקי האלימות בין בני זוג הקורבן הייתה לא יהודייה – שיעור גבוה משיעורן של הלא יהודיות בקרב האוכלוסייה בגילם הרלוונטיים, שעומד על 19%.

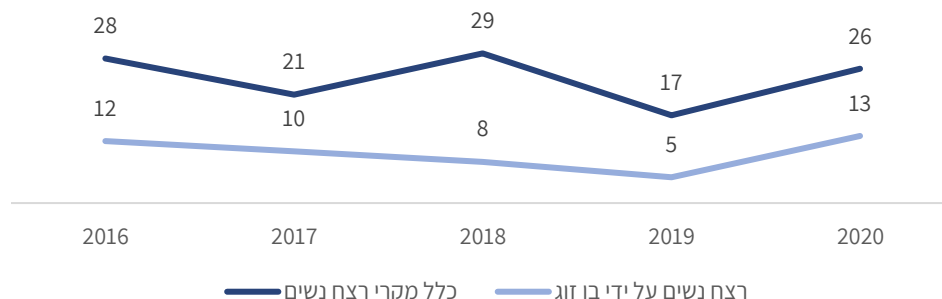
2. מקרי רצח⁸

לפי השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל לשנת 2020, בשנים 2016-2020 נרצחו 513 בני אדם, מהם 122 נשים. כ-40% מהנשים שנרצחו (48 נשים בסך הכול) נרצחו בדי בני זוגן.

⁵ סכום התיקים שבהם הקורבן הייתה אישה והתיקים שבהם הקורבן היה גבר גדול מסך כלל התיקים שנפתחו, משום שבתיק אחד יכולים להיות שני קורבנות – ובכלל זה תיקים שבהם נרשמה תלונה הדדית.

⁶ עיבוד נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אוכלוסייה – שנתון סטטיסטי לישראל 2020, לוח 2.2: [יהודים לפי מין וגיל](#), 11 בנובמבר 2021.
⁷ נורית יכימוביץ-כהן, [אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים: ריכוז נתוני המשטרה לשנים 2016-2017](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בנובמבר 2018.

⁸ אלא אם כן צוין אחרת, הנתונים על רצח נשים מבוססים על עיבוד נתונים שהופקו במדור נפגעי עבירה במשטרת ישראל והועברו על ידי יעל סיני, יועצת השר לביטחון הפנים לענייני מגדר, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 11 בנובמבר 2021. הנתונים על כלל מקרי הרצח ועל רצח גברים מבוססים על: דנה בן-צבי, ראש מדור חוליית אלימות במשפחה ומדור נפגעי עבירה, משטרת ישראל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בנובמבר 2020.

תרשים 3: כלל מקרי רצח הנשים, ומהם: מספר הנשים שנרצחו בידי בני זוג.**2020-2016⁹**

בחלק זה יוצגו נתוני המשטרה על תיקים שנפתחו מתחילת 2020 ועד 8 בנובמבר 2021 בגין מקרי רצח. נתונים אלה רוכזו על ידי שני מדורים שונים במשטרה: נתונים על כלל מקרי הרצח ועל רצח גברים התקבלו ממדור סיוע חקירתי ואילו נתוני רצח נשים התקבלו ממדור נפגעי עבירות. היות שכל אחד מהגופים הללו אוסף את הנתונים בצורה אחרת, יש הבדלים מסוימים בין נתוניהם, וכמו כן בחלק מהמקרים הנתונים אינם מסתכמים לתוצאה זהה. עם זאת, הפערים בין הנתונים אינם משפיעים במידה משמעותית על תמונת המצב.

הנתונים יוצגו בפילוח לפי המגדר וקבוצת האוכלוסייה שהקורבן משתייך אליהם, על פי הגדרות אלה של המשטרה: **יהודים** – מי שדתו מסווגת כיהודי לפי משרד הפנים ומי שמגדיר עצמו כחסר דת; **ערבים** – ערבים מוסלמים וערבים נוצרים; **ואחרים** – נוצרים שאינם ערבים, דרוזים וזרים. פילוח מקרי רצח הנשים לפי טיב הזיקה בין החשוד לקורבן נעשה לפי ארבע קטגוריות: רצח בידי בן זוג, רצח בידי קרוב משפחה אחר, רצח בידי זר ומקרים שבהם זהותו של החשוד ברצח אינה ידועה. בנתוני המשטרה על רצח גברים לא נעשתה הפרדה בין מקרי רצח שבהם החשוד הוא זר ובין מקרי רצח שבהם זהותו של החשוד אינה ידועה.

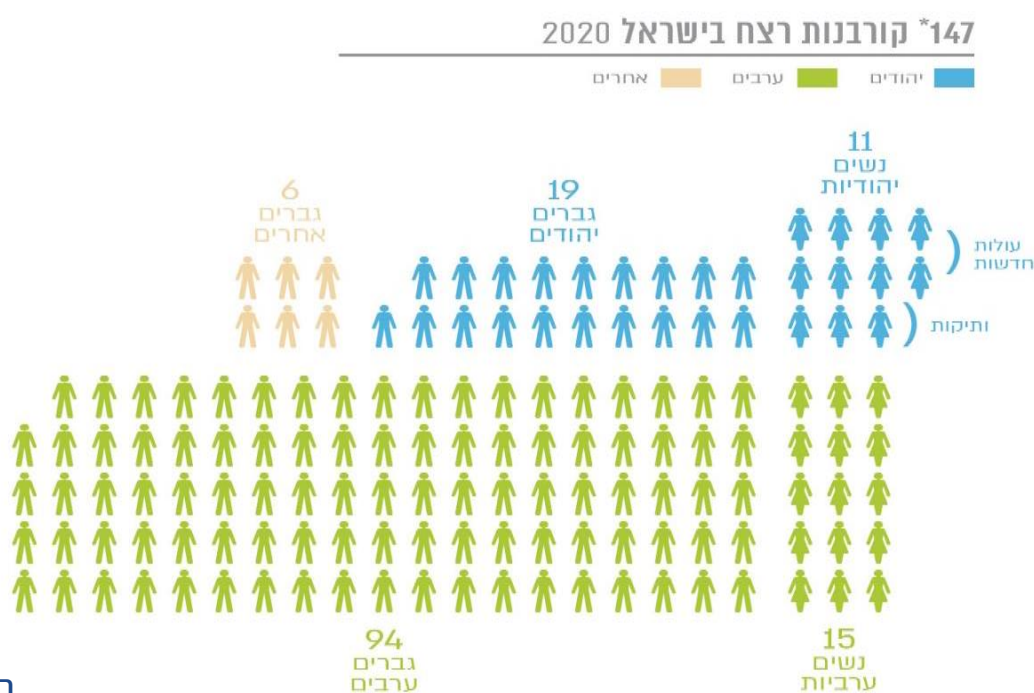
לפי נתוני המשטרה, **מתחילת 2020 ועד 8 בנובמבר 2021 נרצחו 49 נשים: 26 נשים בשנת 2020 ו-23 נשים עד 8 בנובמבר 2021**. להלן נציג בפירוט את נתוני משטרת ישראל על תיקי רצח שנפתחו בשנת 2020, המתייחסים לשנה מלאה. לאחר מכן יוצגו ביתר תמציתיות נתוני שנת 2021, שטרם הסתיימה.

⁹ משטרת ישראל, אגף הארגון והתכנון, מחלקת אסטרטגיה, חוליית הפקת מידע, [השנתון הסטטיסטי 2020](#), מאי 2021, עמ' 49.

מתחילת 2020 ועד
8 בנובמבר 2021
נרצחו 49 נשים: 26
נשים בשנת 2020
ו-23 נשים בשנת
2021.

על פי נתוני המשטרה, בשנת 2020 נרצחו 147 בני אדם: 26 נשים ו-119 גברים (כאמור לעיל, אין לנו הסבר לפער בין הנתון הכללי לבין הנתונים המפולחים לפי מגדר). להלן יוצגו בתרשים 4 כלל מקרי הרצח שאירעו בשנת 2020 בפילוח לפי מין הקורבן וקבוצת האוכלוסייה שאליה השתייך; במקרי רצח נשים תוצג גם הזיקה בין הקורבן לחשוד ברצח.

תרשים 4: קורבנות רצח בפילוח לפי מין וקבוצת אוכלוסייה, 2020

בשנת 2020 נרצחו 26 נשים: 11 נשים יהודיות ו-15 נשים ערביות.

רצח נשים: זיקה לחשוד

* הסכום הכולל של הקורבנות הגברים והקורבנות הנשים קטן מסך כל הקורבנות, משום שהנתונים נאספו משני מאגרים שונים שיש ביניהם הבדלים מסוימים.

מהתרשים עולים הממצאים האלו:

בשנת 2020 נרצחו 11 נשים יהודיות (42% מהנרצחות) ו-15 נשים ערביות (58% מהנרצחות). כפי שמוצג בתרשים, גם בקרב הגברים מרבית הנרצחים היו ערבים.

כמחצית מהנשים הערביות שנרצחו (7 מ-15 הנרצחות) נרצחו בידי חשוד שזהותו אינה ידועה למשטרה. בשליש מאירועי הרצח של נשים ערביות, החשוד ברצח היה בן זוגה של הנרצחת או בן זוג לשעבר. שתיים מהנשים הערביות שנרצחו בידי בן זוגן הגישו תלונות במשטרה בגין אלימות בין בני זוג טרם הרצח, וכך גם אחת מהנשים שנרצחו בידי קרוב משפחה אחר.

42% מהנשים שנרצחו היו יהודיות, ורובן – 8 מ-11 נשים – היו עולות חדשות. ברוב מקרי הרצח של נשים יהודיות (8 מ-11 נשים שנרצחו) החשוד ברצח היה בן הזוג של הקורבן או בן זוג לשעבר. שתיים מהנשים היהודיות שנרצחו בידי בן זוג הגישו תלונות במשטרה על אלימות מצד בן הזוג טרם הרצח.

מתחילת 2021 ועד 8 בנובמבר 2021 נרצחו 23 נשים: 11 נשים ערביות, 9 נשים יהודיות ו-3 נשים מקבוצות אוכלוסייה אחרות. 11 מהנשים נרצחו על ידי חשוד שזהותו אינה ידועה (מהן 10 נשים ערביות), 6 נשים נרצחו על ידי קרוב משפחה שאינו בן הזוג (4 נשים יהודיות, אישה ערבייה אחת ואישה מקבוצת אוכלוסייה אחרת), 5 נשים נרצחו בידי בן זוג (4 נשים יהודיות ואישה אחת מקבוצת אוכלוסייה אחרת) ואישה אחת נרצחה בידי זר שזהותו ידועה למשטרה (יהודייה).

רוב הנרצחות הערביות נרצחו בידי חשוד שזהותו אינה ידועה למשטרה, ואילו רוב הנרצחות היהודיות נרצחו בידי בן זוג. 8 מ-11 הנשים היהודיות שנרצחו בשנת 2020 היו עולות חדשות.

מתחילת 2021 ועד 8 בנובמבר נרצחו 23 נשים, מהן 5 נשים נרצחו בידי בן זוג. 11 מהנרצחות (מהן 10 ערביות) נרצחו בידי חשוד שזהותו אינה ידועה למשטרה.

3. נתוני פרקליטות המדינה על אלימות בין בני זוג¹⁰

ככלל, בישראל חקירות פליליות מתבצעות על ידי המשטרה ועם סיומן הן מועברות לפרקליטות או לתביעה המשטרית לצורך קבלת החלטה בדבר הגשת כתב אישום או סגירת תיק החקירה.¹¹ בשנים קודמות כללנו במסמכים על אלימות במשפחה את נתוני המשטרה על סטטוס הטיפול בתיקים שנפתחו בגין תלונות נשים על אלימות במשפחה, ומהם עלה כי מרבית התיקים נסגרים, רובם מחוסר ראיות.¹² היות שנתוני המשטרה אינם מאפשרים לדעת כמה מהתיקים נסגרו בעילה של חוסר אשמה, במסמך זה ביקשנו לבחון את נתוני הפרקליטות בעניין תיקי אלימות במשפחה – גם אם, כפי שיוצג להלן, מדובר בנתונים חלקיים יותר מאשר נתוני המשטרה, הן במובן שהם מתייחסים רק למספר מצומצם של סעיפי עבירה והן במובן שלא מצוין בהם סטטוס הטיפול בתיקים שבהם טיפלה התביעה המשטרית.

לצורך כך, מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה לפרקליטות המדינה בבקשה לקבל נתונים על תיקים שנפתחו בפרקליטות בשנים 2019-2020 בגין עבירות אלימות בין בני זוג. מהפרקליטות נמסר כי המערכות הממוחשבות שלהם אינן מאפשרות שליפה של נתוני התיקים בפילוח לפי מערכת היחסים בין הקורבן לבין החשוד או הנאשם. על כן, נתוני הפרקליטות שהועברו לידינו מתייחסים **לחמישה סעיפי עבירות ספציפיים** בחוק העונשין, תשל"ז-1977¹³, **שבהם קיימת זיקת בני זוג** שהופכת את העבירה לעבירה בנסיבות מחמירות:

- **סעיף 301א(א)(6) – רצח בנסיבות מחמירות:** כאשר הקורבן הוא בן הזוג והמעשה נעשה לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת בו, גופנית או נפשית.¹⁴ רצח בנסיבות מחמירות הוא העבירה החמורה ביותר שהוגדרה ברפורמה בעבירות ההמתה שנכנסה לתוקף ביולי 2019, והעונש בצידה הוא מאסר עולם חובה. כפי שצוין בדוח השנתי של פרקליטות המדינה לשנת 2020, בעניין קביעת נסיבות מחמירות לרצח נדרשת בחינה מדוקדקת של השאלה אם

¹⁰ אלא אם כן צוין אחרת, הנתונים בחלק זה מתייחסים למידע שהופק על ידי פרקליטות המדינה והועבר בדוא"ל על ידי עו"ד רעות לונדין, ממלאת מקום מנהלת תחום הנתונים, יחידת הניהול, פרקליטות המדינה, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 26 באוקטובר 2021.

¹¹ צח בן-יהודה, **משך הטיפול בתיקי עבירות עד הגשת כתב אישום או גניזתם**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 3 במאי 2017.

¹² ראו לדוגמה: עדו אבגר, **ריכוז נתונים לקראת יום המאבק באלימות כלפי נשים**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 22 בנובמבר 2020.

¹³ **חוק העונשין, תשל"ז-1977.**

¹⁴ סעיף 301א(א)(6) **לחוק העונשין, תשל"ז-1977.**

שלא כמו במשטרת
ישראל, מערכות
המחשוב של
פרקליטות המדינה
אינן מאפשרות שליפה
של נתוני תיקים
בפילוח לפי מערכת
היחסים בין הקורבן
לחשוד. אפשר לבחון
תיקי אלימות
במשפחה רק כאשר
מדובר בסעיפי עבירה
מסוימים בחוק
העונשין שבהם
מוגדרת זיקת בני זוג.

מתקיימות הנסיבות המחמירות שבחוק,¹⁵ ובהקשר של הסעיף שלענייננו – אם הרצח נעשה לאחר התעללות (גופנית או נפשית) שיטתית או מתמשכת בקורבן, כמצוין לעיל.

- **סעיף 335(א) – חבלה חמורה** בבן זוג, לרבות הידוע בציבור כבן זוג;¹⁶
- **סעיף 335(ב)(1) – פגיעה** של בן הזוג או הידוע בציבור כבן הזוג;¹⁷
- **סעיף 382(ב)(1) – תקיפה סתם** (כך בחוק) של בן זוג או הידוע בציבור כבן זוג;¹⁸
- **סעיף 382(ג) – תקיפה וגרימת חבלה של ממש** את בן הזוג או הידוע בציבור כבן הזוג.¹⁹

להלן נכנה סעיפי עבירות אלה סעיפי עבירות מובחנים.

תיקי פרקליטות בגין סעיפי העבירות המובחנים

בשנים 2019-2020 נפתחו **1,328** תיקי פרקליטות בגין לפחות אחד מסעיפי העבירות המובחנים שצוינו לעיל: **632** תיקים בשנת 2019 ו-**696** תיקים בשנת 2020. בפרקליטות הודגש כי סעיפי העבירה שנשלפו במענה על פנייתנו הם אך ורק סעיפים שבהם הוגדר במפורש בחוק כי מדובר ביחסים בין בני זוג, ואין להסיק מהם כי מדובר בכל המקרים שבהם נעברו עבירות אלימות בין בני זוג.²⁰

כ-18% מ-1,328 תיקי הפרקליטות סווגו מראש על ידי המשטרה כמיועדים לסגירה בלא הגשת כתב אישום והועברו לטיפול הפרקליטות משום שלה הסמכות להכריע בהם. לפי דוח הפרקליטות לשנת 2020, הפרקליטות אינה סוגרת באופן אוטומטי כל תיק שהמשטרה ממליצה על סגירתו, שכן היא בוחנת כל מקרה לגופו ולעיתים עמדתה שונה מעמדת המשטרה.²¹ נציין כי אין בידינו הנתונים על המשך הטיפול בתיקים שנפתחו בגין חמש העבירות המובחנות.

¹⁵ פרקליטות המדינה, [דוח סיכום שנת 2020](#), 31 באוקטובר 2021, עמ' 49.

¹⁶ סעיף 335(א) [לחוק העונשין, תשל"ז-1977](#).

¹⁷ סעיף 335(ב)(1) [לחוק העונשין, תשל"ז-1977](#).

¹⁸ סעיף 382(ב)(1) [לחוק העונשין, תשל"ז-1977](#).

¹⁹ סעיף 382(ג) [לחוק העונשין, תשל"ז-1977](#).

²⁰ עו"ד רעות לונדין, ממלאת מקום מנהלת תחום הנתונים, יחידת הניהול בפרקליטות המדינה, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 26 באוקטובר 2021.

²¹ פרקליטות המדינה, [דוח סיכום שנת 2020](#), 31 באוקטובר 2021, עמ' 18.

בשנים 2019-2020
נפתחו בפרקליטות
1,328 תיקים בגין
חמישה סעיפי
עבירות אלימות
מובחנים שבהם
קיימת זיקת בני זוג.

כ-18% מ-1,328 תיקי
הפרקליטות סווגו
מראש על ידי
המשטרה כמיועדים
לסגירה בלא הגשת
כתב אישום.

יודגש כי בנתוני התיקים של העבירות המובחנות שצוינו לעיל נכללים מקרים שבהם העבירה על אחד מחמשת סעיפי העבירות המובחנים הייתה העבירה היחידה בתיק, וכן מקרים שבהם העבירה מסוג זה הייתה עבירה נלווית לעבירה נוספת אחת או יותר. נוסף על כך, סעיפים אלה לא בהכרח היו הסעיפים החמורים ביותר בתיק; בכמחצית מהתיקים שנפתחו בשנים 2020-2019 בגין סעיפי העבירות המובחנים (648 תיקים – 307 תיקים בשנת 2019 ו-341 תיקים בשנת 2020) הללו הוגדרו על ידי משטרת ישראל כסעיפים החמורים ביותר בתיק.

טבלה 1: התיקים שבהם סעיפי העבירות המובחנים הוגדרו כסעיפים החמורים בתיק,

בפילוח לפי סוג העבירה, 2020-2019

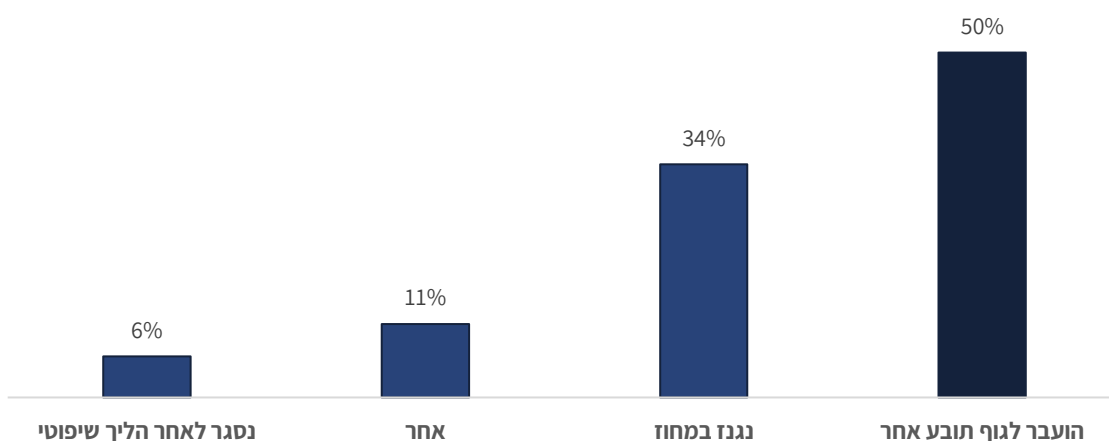
סוג העבירה	2019	2020
חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות	19	18
תקיפה בנסיבות מחמירות	75	98
תקיפה וגרימת חבלה של ממש	213	225
סך הכול	307	341

מהטבלה עולה כי רוב התיקים שבהם סעיפי העבירות המובחנים הוגדרו כחמורים ביותר היו עבירות מסוג תקיפה וגרימת חבלה של ממש. מהנתונים שהועברו למרכז המחקר והמידע של הכנסת מפרקליטות המדינה עולה כי בשנים 2020-2019 לא נפתח אף תיק של **רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א(א)(6)**, שכאמור לעיל עניינו רצח בן הזוג לאחר התעללות שיטתית או מתמשכת (סעיף אשר נכנס לתוקף ביולי 2019 במסגרת הרפורמה בעבירות המתה). זאת, אף שלפי נתוני המשטרה, בשנת 2020 לבדה נרצחו 13 נשים בידי בני זוג. ייתכן כי בחלק ממקרי הרצח הללו נפתח תיק על סעיף אחר של רצח בנסיבות מחמירות, אולם בהיעדר נתוני פרקליטות על כלל עבירות האלימות שבוצעו בין בני זוג, איננו יכולים לדעת זאת ויש מקום לשאול כיצד לא נפתחו בפרקליטות תיקים בסעיף 301א(א)(6).

בשנים 2020-2019 לא נפתח בפרקליטות אף תיק רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301(1) (6) לחוק העונשין, שעניינו רצח בן הזוג לאחר התעללות שיטתית ממושכת. לפי נתוני המשטרה, בשנת 2020 לבדה נרצחו 13 נשים בידי בני זוג.

להלן יוצג **סטטוס הטיפול בתיקי סעיפי העבירות המובחנים**, לפי סעיף העבירה החמור ביותר בתיק הפרקליטות בהתאם להגדרת המשטרה (נכון ליום 17 באוקטובר 2021). יצוין כי במהלך הטיפול של הפרקליטות בתיק עשויים לחול שינויים בסעיפי העבירות המיוחסים לנאשם (למשל בעת הגשת כתב אישום) ועל כן יש להתייחס לסעיפים המפורטים מטה בזירות המתבקשת.

תרשים 5: סטטוס הטיפול בתיקי סעיפי העבירות המובחנים, 2019-2020²²

מחצית מכלל התיקים שנפתחו בפרקליטות בשנים 2019-2020 בגין סעיפי העבירות המובחנים הועברו לרשות תובעת אחרת; בהקשר של אלימות במשפחה, סביר להניח כי ברוב המקרים התיק הועבר לתביעה המשטרית. **34% מהתיקים נגנזו לאחר שבוטלו החשדות נגד החשודים בלא העמדה לדין ו-6% מהתיקים נסגרו לאחר הליך שיפוטי.**

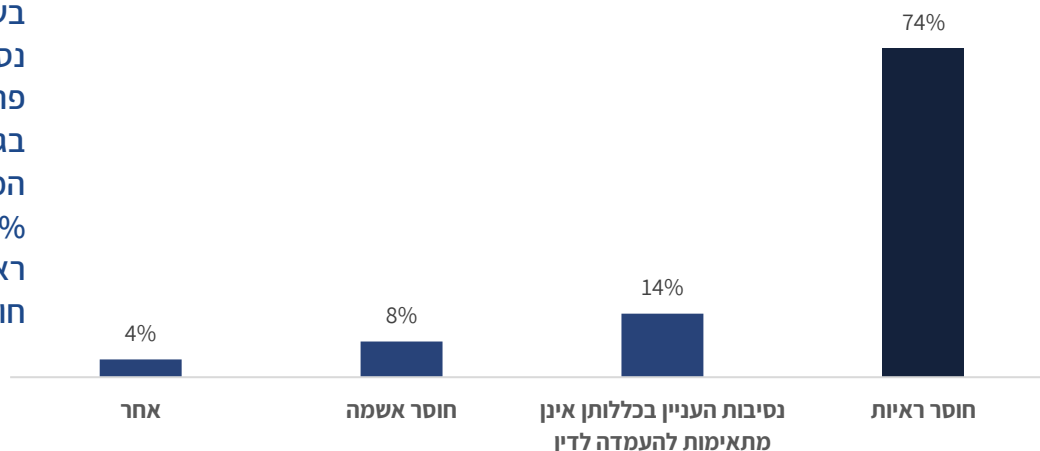
סגירת תיקים

בשנים 2019-2020 נסגרו **476** תיקים שבהם החשוד הואשם בביצוע אחד מסעיפי העבירות המובחנים. יודגש כי בתיק פרקליטות אחד עשויים להיכלל יותר מתיק חקירה אחד ויותר מחשוד אחד. היות שלכל חשוד עשויה להיות עילת סגירה שונה, עילות הסגירה יוצגו בהתייחס לחשודים ולא לתיקי פרקליטות. כמו כן, מדובר במספר התיקים שנסגרו בשנים 2019-2020, ועשויים להיכלל בהם גם תיקים שנפתחו בשנים קודמות.

²² בקטגוריה "אחר" נכללים תיקים בסטטוס: מתנהל, ממתין לאישור ממונה, ממתין להקצאה, תיקים שצורפו או אוחדו עם תיק אחר ותיקים שנמצאים בשלבי הכנה.

תרשים 6: תיקי פרקליטות בגין סעיפי עבירות מובחנים שנסגרו בשנים 2019-2020.**בפילוח לפי עילת הסגירה**

בשנים 2019-2020
נסגרו 476 תיקי
פרקליטות שנפתחו
בגין סעיפי העבירות
המובחנים. רובם –
74% – בשל חוסר
ראיות ו-8% בשל
חוסר אשמה.

הרוב המוחלט של התיקים (74%) נסגרו בעילה של חוסר ראיות, 8% נסגרו בעילה של חוסר אשמה.

תיקים שבהם ניתנה החלטה שיפוטית

בשנים 2019-2020
הסתיימו הליכים
פליליים כנגד 131
נאשמים (שבתיקהם
טיפלה הפרקליטות).
רוב הנאשמים (89%)
הורשעו באופן מלא
או חלקי.

להלן יוצגו נתונים על התיקים שבהם התקבלו החלטות שיפוטיות בשנים 2019-2020. יודגש כי נתוני התיקים שבהם התקבלה החלטה שיפוטית אינם חופפים לנתוני התיקים שנפתחו בשנים הללו, משום שייתכן שההחלטות השיפוטיות מתייחסות לתהליכים שהחלו מוקדם יותר. עוד יודגש כי מדובר רק בתיקים שטופלו על ידי הפרקליטות, ויש תיקים נוספים שניתנה בהם החלטה שיפוטית שטופלו על ידי התביעה המשטרית.

בשנים 2019-2020 הסתיימו הליכים שיפוטיים כנגד 131 נאשמים שבכתב האישום נגדם היה לפחות אחד מסעיפי העבירות המובחנים (הן כעבירה יחידה והן כעבירה נלווית, ללא הבחנה בין חומרת העבירות). בחינת התפלגות ההחלטות השיפוטיות מלמדת כי 89% מהנאשמים (117 נאשמים) הורשעו באופן מלא או חלקי. יודגש כי ההרשעה לא הייתה בהכרח בגין אחד מסעיפי העבירות המובחנים.²³ ל-5% מכלל הנאשמים (6 נאשמים) לא נרשמה הרשעה. בעניינם של יתר הנאשמים הופסקו ההליכים, הם זוכו או שהייתה חזרה מכתב האישום שהוגש נגדם.²⁴

²³ הורשעו בכתב אישום שכאמור נכללו בו סעיפי העבירות המובחנים כעבירה יחידה ועבירה נלווית, כך שיכול להיות שהנאשם הורשע בעבירה אחרת שנלווית לסעיפי העבירות המובחנים.

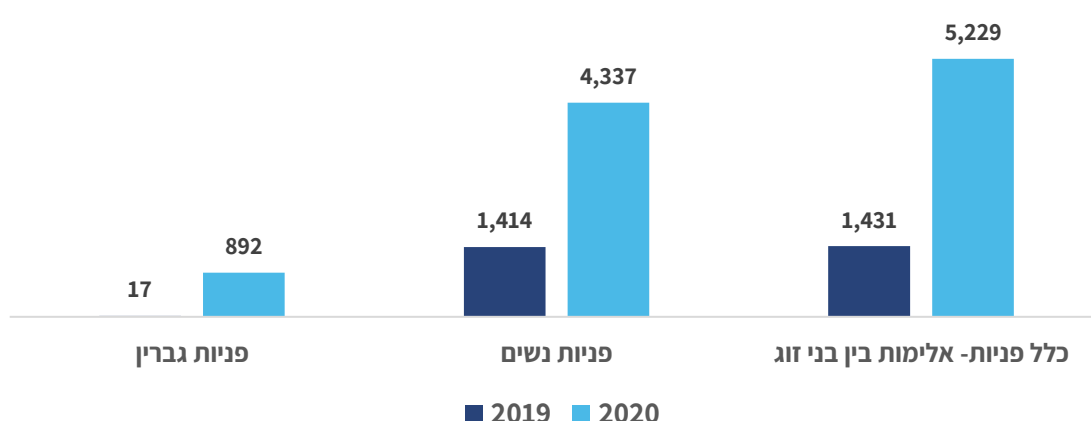
²⁴ בעניינם של שלושה נאשמים הופסקו ההליכים, שלושה נאשמים זוכו ובמקרים של שני נאשמים הייתה חזרה מכתב האישום.

4. נתוני משרד הרווחה²⁵

בפרק זה יוצגו נתונים על פניות לגורמי משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה, או המשרד) לצורך קבלת סיוע על רקע של אלימות במשפחה ונתונים על הטיפול בנשים ומשפחות נפגעות אלימות. ראשית יוצגו נתוני פניות לכמה מוקדי שירות שהמשרד מפעיל בעבור נפגעי ונפגעות אלימות במשפחה, ובהמשך יוצגו נתונים על נשים ומשפחות שטופלו במרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה ובמקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן.

משרד הרווחה מפעיל מוקד טלפוני – 118 – שבו ניתנים מידע וסיוע מיידי בנושאי רווחה, בחירום ובשגרה.²⁶ בתרשים להלן יוצגו נתוני משרד הרווחה על פניות בנושא אלימות בין בני זוג שהתקבלו במוקד 118 בשנים 2019-2020, בפילוח לפי מגדר הפונה. יודגש כי לפי משרד הרווחה, המערכות הממוחשבות אינן מאפשרות לדעת אם הפנייה למוקד נעשתה על ידי הקורבן, התוקף או צד שלישי שהיה עד למעשה אלימות.²⁷

תרשים 7: פניות למוקד 118 על רקע אלימות בין בני זוג, לפי מגדר הפונה, 2019-2020

מהתרשים עולה כי בין שנת 2019 לשנת 2020 חל גידול של כ-265% (כלומר פי 3.65) במספר הכולל של הפניות למוקד 118 על רקע אלימות בין בני זוג. מספר הפניות של נשים למוקד עלה פי שלושה לערך, מ-1,414 פניות בשנת 2019 ל-4,337 פניות בשנת 2020; מספר

²⁵ אלא אם כן צוין אחרת, נתונים אלו הופקו על ידי דן כהן, מרכז קשר עם הממשלה והכנסת, אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוקטובר 2021.

²⁶ אתר האינטרנט של משרד הרווחה והביטחון החברתי, [מוקד מידע וסיוע – 118](#), כניסה: 4 בנובמבר 2021.

²⁷ אפרת איריס בן עוז, מנהלת מוקד 118, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שיחת טלפון, 27 באוקטובר 2021.

בין שנת 2019
לשנת 2020 חל
גידול של 265%
במספר הכולל
של הפניות
למוקד 118 של
משרד הרווחה –
מ-1,431 פניות
בשנת 2019
ל-5,229 פניות
בשנת 2020.

מספר הפניות של
נשים למוקד עלה פי
שלושה לערך; מספר
הפניות של גברים
עלה מ-17 פניות
בשנת 2019 ל-892
פניות בשנת 2020.

הפניות של גברים עלה מ-17 פניות בשנת 2019 ל-897 בשנת 2020. כאמור, המערכות של משרד הרווחה אינן מאפשרות לדעת אם הפונים למוקד היו הנפגעים, הפוגעים או צד שלישי.

על רקע התגברות אירועי האלימות כנגד נשים בתקופת משבר הקורונה הפעיל המשרד אפיק פנייה נוסף למוקד 118 המכונה **"פנייה שקטה"**, שבו אפשר לפנות למוקד באמצעות הודעת טקסט.²⁸ לפי נתוני המשרד, בשנת 2020 התקבלו בסך הכול **449** פניות (מתוך כלל הפניות שהתקבלו במוקד 118) למוקד 118 באמצעות ערוץ זה.

לצד המוקד מופעל גם **קו ייעודי לפניות של גברים – הן גברים אלימים והן גברים שהם עצמם נפלו קורבן לאלימות**. בשנת 2020 התקבלו בקו הייעודי לגברים במצוקה בסך הכול **24** פניות בנושא אלימות בין בני זוג.

נתונים על טיפול במרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה

אחד הכלים שמשרד הרווחה מפעיל לשם מניעת אלימות במשפחה וטיפול בנפגעים הם מרכזים לטיפול ומניעת אלימות במשפחה (להלן: מרכזים).²⁹ הטיפול במרכזים מיועד לנשים נפגעות אלימות במשפחה, לגברים אלימים, לילדים ובני נוער שעדים לאלימות או שננקטה כלפיהם אלימות במשפחתם, למתבגרים המתנהגים באלימות³⁰ ולזקנים הסובלים מאלימות מידי בני משפחה או מידי המטפלים בהם.³¹

הפניות למרכזים לטיפול באלמ"ב עשויות להתקבל מגורמים שונים ובהם משטרת ישראל, משרד הבריאות, מוקד 118, עובדים סוציאליים במחלקות רווחה ברשויות המקומיות, או בפנייה עצמית.³²

לפי משרד הרווחה, **נכון לנובמבר 2021 ישנם 169 מרכזים לטיפול באלמ"ב, מהם 59 יחידות ומרכזים ייעודיים לחברה הערבית ושני מרכזים בעבור החברה החרדית**. 142 מ-169 המרכזים הם מרכזים פעילים והיתר נמצאים בתהליכי הקמה ראשוניים או שאינם מאוישים.

נכון לנובמבר 2021 יש 169 מרכזים לטיפול באלמ"ב, מהם 59 מרכזים ייעודיים לחברה הערבית ושניים ייעודיים לחברה החרדית.

²⁸ אתר האינטרנט של משרד הרווחה והביטחון החברתי, [חדש – פנייה שקטה למוקד 118 בנושא אלימות בשפחה, באמצעות הודעת SMS](#), כניסה: 4 בנובמבר 2021.

²⁹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, [מרכזים למניעה וטיפול באלימות במשפחה](#), כניסה: 16 בנובמבר 2021.

³⁰ כלפי הוריהם, אחיהם ובני/ות זוגם.

³¹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, הוראות תקנון עבודה סוציאלית, [פרק 3: פרט ומשפחה](#), כניסה: 15 בנובמבר 2021.

³² חגי מויאל, מפקח ארצי לטיפול באלימות במשפחה, השירות לרווחת הפרט והמשפחה, משרד הרווחה והביטחון החברתי, שיחת טלפון, 26 באוקטובר 2021.

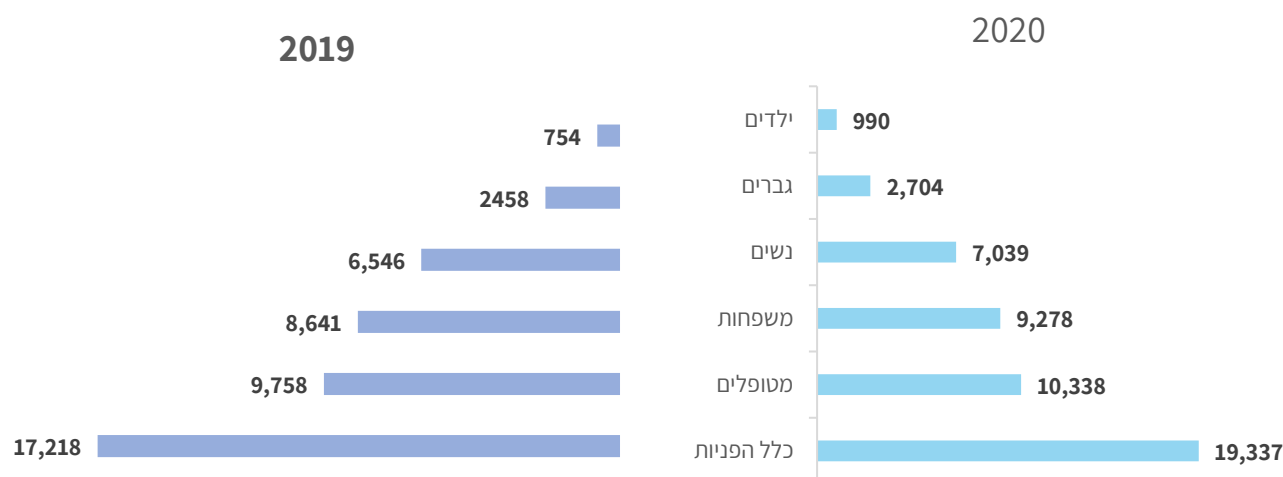
³³ 110 מרכזים ותיקים ו-59 מרכזים חדשים.

חלק מהמרכזים הללו הם יחידות קטנות המאוישות על ידי עו"ס יחיד בחצי משרה וחלקם מרכזים אזוריים שנותנים מענה לרשויות מקומיות סמוכות. בעבר משרד הרווחה הגדיר 12 מרכזים גדולים **כמרכזים אזוריים** האמורים לתת מענה גם ליישובים סמוכים. לפי משרד הרווחה, כיום כל המרכזים לטיפול באלמ"ב המופעלים בהיקף של יותר משלושה עובדים יכולים לתת שירות לרשויות נוספות.³⁴ לפי נתוני המשרד יש 64 מרכזים שבהם מועסקים יותר משלושה אנשי צוות (ולכן יכולים כאמור לתת מענה לרשויות סמוכות) והם שוכנים ב-62 רשויות מקומיות:³⁵

41 רשויות יהודיות, **15** רשויות ערביות³⁶ ו**שש** רשויות מעורבות.³⁷

להלן יוצגו נתונים על פניות למרכזים לטיפול באלמ"ב בשנת 2020. **יצוין כי למשרד הרווחה אין תיעוד של נתונים על סירוב טיפול של מטופלים במרכזי אלמ"ב.**

תרשים 8: פניות למרכזים לטיפול באלמ"ב, בשנים 2019 ו-2020

³⁴ חגי מויאל, מפקח ארצי לטיפול באליומות במשפחה, השירות לרווחת הפרט והמשפחה, משרד הרווחה והביטחון החברתי, שיחת טלפון, 26 באוקטובר 2021.

³⁵ **רשויות יהודיות:** (1) נתניה, (2) באר שבע, (3) חיפה, (4) אשדוד, (5) ראשון לציון, (6) בת ים, (7) אשקלון, (8) פתח תקווה, (9) אשקלון, (10) חדרה, (11) בני ברק, (12) רמת גן, (13) כפר סבא, (14) רחובות, (15) עפולה, (16) ראש העין, (17) אור יהודה, (18) אילת, (19) טירת הכרמל, (20) טבריה, (21) כרמיאל, (22) הרצליה, (23) אלעד, (24) בית שמש, (25) בית שאן, (26) הוד השרון, (27) נס ציונה, (28) מטה בנימין, (29) שדרות, (30) חולון, (31) נהריה, (32) קריית אתא, (33) קריית שמונה, (34) קריית אוננו, (35) שומרון, (36) מגדל העמק, (37) מודיעין, (38) מרום גליל, (39) קריית גת, (40) יוקנעם, (41) צפת.

³⁶ **רשויות ערביות:** (1) אום אל-פחם, (2) איכסאל, (3) דיר אל אסד, (4) טמרה, (5) מכר ג'דידה, (6) כפר כנא, (7) כפר קאסם, (8) כפר קרע, (9) מג'ד אל שמש, (10) נצרת, (11) סכנין, (12) עראבה, (13) רהט, (14) ריינה, (15) שפרעם.

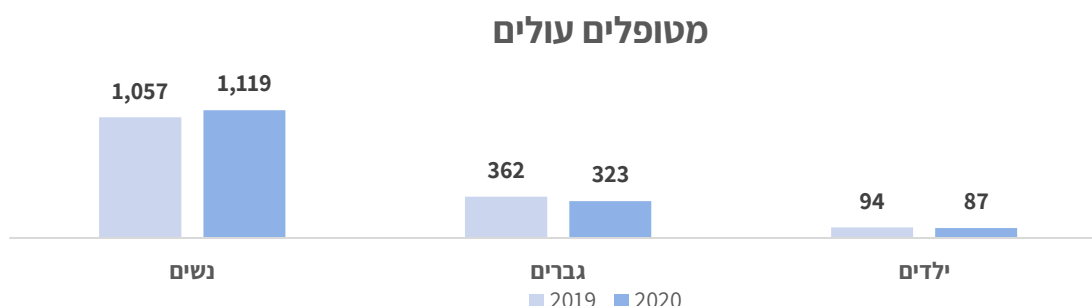
³⁷ **רשויות מעורבות:** (1) לוד, (2) נוף הגליל, (3) עכו, (4) רמלה, (5) תל אביב, (6) ירושלים.

מהתרשים עולה כי בין 2019 ל-2020 חלה עלייה של 12% במספר הכולל של הפניות למרכזים לטיפול באלמ"ב ועלייה של 6% במספר הכולל של המטופלים.¹

הטיפול בקבוצות אוכלוסייה שונות במרכזים

כ-16% מכלל המטופלות במרכזים לטיפול באלמ"ב בשנים 2019-2020 היו עולות.³⁸ אין בידינו נתונים מובחנים על מספר משפחות העולים שטופלו במרכזים.

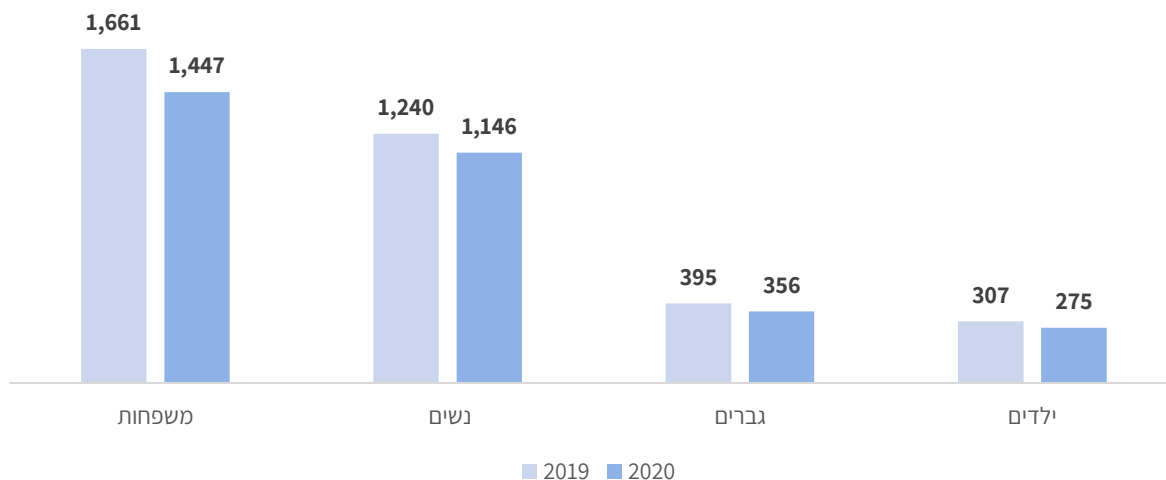
תרשים 9: נשים, גברים וילדים עולים במרכזים לטיפול באלמ"ב בשנים 2019 ו-2020

כפי שמוצג בתרשים, בין שנת 2019 לשנת 2020 גדל ב-6% מספר העולות שטופלו במרכזים; מספר הגברים העולים שטופלו במרכזים קטן מעט בתקופה האמורה ומספר הילדים העולים כמעט לא השתנה.

כ-19% מהמשפחות שטופלו במרכזים לטיפול באלמ"ב בשנת 2019 היו משפחות ערביות, ובשנת 2020 שיעורן ירד ל-16%.

³⁸ **עולים חדשים:** בכל הקשור להגדרת "עולים" משרד הרווחה פועל בהתאם להגדרה של משרד העלייה והקליטה. לפי משרד העלייה והקליטה, ההגדרה של "עולים" שונה בקבוצות אוכלוסייה שונות: בחלק מקבוצות האוכלוסייה נכללים בהגדרה "עולים" כל מי שחיים בישראל עד חמש שנים, ובקבוצות אוכלוסייה אחרות נכללים בהגדרה מי שחיים בישראל עד עשר שנים.

תרשים 10: פניות של משפחות ערביות³⁹ למרכזים לטיפול באלמ"ב, 2019-2020

בין שנת 2019 לשנת 2020 חלה ירידה של כ-13% במספר המשפחות הערביות שטופלו במרכזים, וכן ירידה במספר כלל המטופלים הערבים (נשים, גברים וילדים). נזכיר כי לפי נתוני המשטרה שהוצגו לעיל, ב-21% מהתיקים שנפתחו בשנת 2020 בגין אלימות בין בני זוג (כלפי גבר או כלפי האישה) הקורבן היה לא יהודי.

מקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן

משרד הרווחה, בשיתוף עמותות וארגונים, מפעיל מקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן. מקלטים אלו נועדו לספק הגנה, טיפול ושיקום לנשים הנתונות במצב של סיכון פיזי או טרור נפשי.⁴⁰

נכון לספטמבר 2021 פעלו 16 מקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן.⁴¹ אוכלוסיית הנשים השוהות במקלטים מגוונת, אך בין המקלטים האלה פועלים גם מקלטים ייעודיים: שניים מהמקלטים מיועדים לחברה הערבית, שניים מיועדים לחברה החרדית ושלושה מקלטים מיועדים לאוכלוסייה מעורבת יהודית-ערבית.⁴² שניים מהמקלטים מיועדים לקבלת נשים עם מתבגרים.⁴³

נכון לספטמבר 2021
פועלים 16 מקלטים
לנשים נפגעות
אלימות. מהם שניים
ייעודיים לחברה
הערבית, שניים
מיועדים לאוכלוסייה
החרדית ושלושה
מקלטים מיועדים
לאוכלוסייה מעורבת
של יהודית וערבית.

³⁹ מיישובים ערביים.

⁴⁰ אתר האינטרנט של משרד הרווחה והביטחון החברתי, [מקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן](#), כניסה: 4 בנובמבר 2021.

⁴¹ 15 מקלטים קבועים ומקלט אשר מותאם למגבלות שהוטלו בשל מגפת הקורונה וכן נועד להתמודד עם עומס הפניות שנוצר עקב המגפה.

⁴² **מקלט לאוכלוסייה מעורבת:** מקלטים שבהם עובדים אנשי צוות ערבים ויהודים.

⁴³ **מקלטים לנשים עם מתבגרים:** מקלט אחד מעורב לנשים ערביות ויהודיות עם מתבגרים, מקלט נוסף לאוכלוסייה הכללית עם מתבגרים.

טבלה 2: פניות למקלטים, 2019-2020

פניות/ שנה	2019	2020
התקבלו והגיעו	508	603
התקבלו ולא הגיעו	46	24
הופנו למקלט/פתרון אחר	41	20
לא אוכלוסיית היעד	8	3
סך כל הפניות	603	650

בין שנת 2019 לשנת 2020 עלה ב-8% המספר הכולל של הפניות למקלטים; מספר הפונות שהתקבלו והגיעו למקלטים עלה ב-19%, ככל הנראה גם על רקע הגדלת מספר המקלטים.

מהטבלה עולה כי בין שנת 2019 ל-2020 עלה ב-8% המספר הכולל של הפניות למקלטים. מספר הפונות שהתקבלו והגיעו למקלטים בשנת 2020 עלה בשיעור של 19% ביחס לשנה הקודמת. ייתכן שהעלייה במספר הפונות שהתקבלו והגיעו קשורה לכך שבשנת 2020 הוקמו שני מקלטים חדשים: מקלט ייעודי לאוכלוסייה מעורבת, יהודית וערבית, ומקלט נוסף אשר מותאם למגבלות שהוטלו בשל מגפת הקורונה וכן נועד להתמודד עם עומס הפניות שנוצר עקב המגפה.

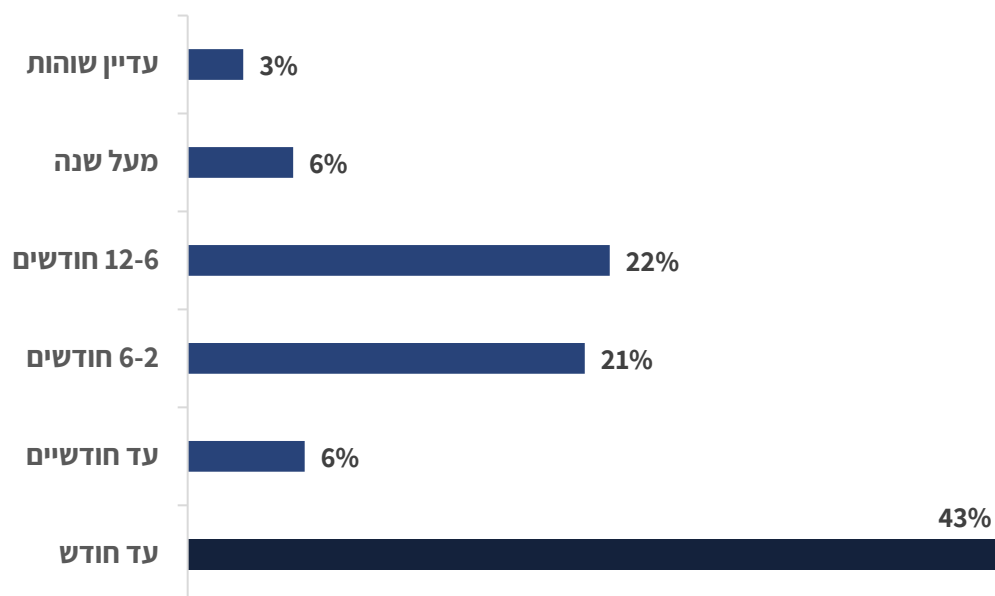
בשנת 2020 שהו במקלטים בסך הכול 723 נשים, עלייה של 11% לעומת מספר הנשים ששהו במקלטים בשנת 2019 (653 נשים). כ-46% מהנשים ששהו במקלטים בשנת 2020 היו יהודיות והיתר – בנות דתות אחרות.

טבלה 3: התפלגות הנשים במקלטים בפילוח לפי דת, 2019-2020⁴⁴

קבוצת אוכלוסייה	2019	2020
יהודיות	298	332
מוסלמיות	252	294
נוצריות	69	76
ללא דת	26	18
דרוזיות	7	2
בודהיסטיות	1	1
סך הכול	653	723

בשנת 2020 שהו במקלטים בסה"כ 723 נשים (לעומת 653 נשים בשנת 2019, עלייה של 11%). כ-46% מהנשים ששהו במקלטים בשנה זו היו יהודיות והשאר – בנות דתות אחרות, רובן מוסלמיות.

⁴⁴ יהודיות – מי שדתה סווגה כיהודית על ידי משרד הפנים, מוסלמיות – ערביות ובדואיות, נוצריות – בקטגוריה זו נכללות גם נשים ערביות נוצריות, וללא דת – מי שאינן משתייכות לאחת מן העדות הדתיות המוכרות על ידי המדינה.

תרשים 11: משך השהות של נשים במקלטים לנשים נפגעות אלימות, 2019-2020

כפי שמוצג בתרשים, 43% מהנשים ששהו במקלטים בכל אחת מהשנים 2019-2020 שהו בהם לפרק זמן של עד חודש.

הכנסת